

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel V. Van een miraculeuse victorie ouer de Geusen vercreghen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

CAPITTEL V.

Van een miraculeuse victorie ouer de Geusen
vercreghen.

Hier by dient die heerlijcke victorie/ die des Co-
ninghs volcks deur een groot ende sonderlinge
wel-daedt Gods ouer de rebelle byandē ende ketters
vercreghen hebben omtrent Harlem een stadt van
Hollandt/ het eerste iaer naer der Martelaerē doodt/
ende dat merckelijck opden ver-iaer-dagh hunner
passie/ ende opde selue ure als sy van deser wereltd
verschieden. Het welck hoe dat toe-ghegaen is sal
ick nu verhalen. De stadt van Harlem was seer
nauw belegghert van des Coninghs leggher/ al-so
dat de eet-ware nu by naer al verteert wesende/ den
hongher de alendighe stadt seer deerlijck benauwde.
Wesende dan in desen uptersten noodt hebben de
Geusen van Hollandt oock met hunne upterste
maght de selue soeckē te ontfetten/ alle de ghene die
van hunne nieuwe ghesinthevdt waren/ soo dat sy
van selfs ende op hunne epghe bozse dienende/ des-
sen aen-slaggh aen-beerdt hebben/ hebbende verga-
dert eenen leggher van vier duysent voct-knechten/
ende vijf-hondert peerdt-volcks. Dese hebben hen
doen noemen Beminners oft Lief-hebbers/ om dat
sy/ naer hun segghen/ alleen ghedzeuen deur de
liefde tot het vader-landt ende religie al-sulcken
stuck hadden bestaen/ daer nochtans inder waer-
hevdt hen daer toe vele meer dzeue hunnen haet te-
ghen den Catholijcken Coningh ende de Catholijc-
ke religie. Te dier tijdt warendes vele Catholijc-
ken van Gorcom eens-deels al-noch in hunne stadt
blijuende/ eens-deels in andere steden vluchtigh
wesende/ de welke den auondt van den veur-sepden
ver-

ver-iaer-dagh vande passie der hepligher Martelaer-
 ren / ghewillighlyck ende Godt-vruchtighlyck met
 vasten hebben willen hepligh-maecten / ende den
 seluen dagh vieren als eenen feest-dagh : maer soo
 wel den auondt als den dagh met deuote ghebeden
 ouer-brenghen / Gode oodt-moedelijck biddende/
 dat hy den boosen aen-slagh der ketteren soude te
 niet doen / hunnen raedt om-stooten / hun crachtebe-
 nemen / hun hooberdighepdt verdrukke / en het ghe-
 heele landt sijn wel-vaert met de Catholijcke religie
 soude willen weder-om verleenen. En dit alle te sa-
 men hebben sy derren hepschen deur de middelinge
 ende verdiensten vande nieuwe Martelaeren / als
 wel versekert wesende / dat de ghene die om de be-
 lijdinghe des Catholijcks gheloofts deur de handen
 der ketteren ghedoodt waren / waerachtighe Mar-
 telaeren Christi waren / ende als vzienden Godts /
 ende veur-sprekers van onse salighepdt / by Gode
 vzijelijck wel moghten aen-gheroepé worden. Dan
 hoe dat dit Godt-vruchtigh en deughdelijck werck
 des ghebedts vande Catholijcken geens-sins te ver-
 gheefs gheweest en is / heeft het eyndeken wel
 ghetoot. Den hoop der Geusen was nu al veer-
 digh / hebbende met hen omtrent vijf-hondert wa-
 ghens (ghelijck oock Laurentius Surius in sijne
 historie verhaelt) gheladen met victualie / wapenen
 ende andere gereedschap tot verwepringhe dienen-
 de / die sy veur-ghenomen hadden met gheweldt
 deur hunner vbanden legheer vrekende inde stadt te
 brenghen. Opden neghensten dagh Julij inden
 daghe-raedt is der Geusen legheer onverhoedts ghe-
 vallen op het quartier vanden legheer daer de Duyt-
 sche soldaeten laghen. Maer sy-lieden die nauwe-
 lijcks ses hondert sterck en waren / ende daer-en-
 bouen seer verbaest deur dit groot ende subijt ghe-
 weldt

weldt vanden vpyandt / zijn al-soo deur het hemelsche
 by-standt versterckt gheworden / dat sy ouer-hoop
 loopende ende hun ghewepr nemende / inden eersten
 alleen dit swaer gheweldt hebben teghen-ghelou-
 den / ende daer naer vande andere syde des leghers
 onder-standt cryghende / dien grooten ende wel-
 ghemonteerden hoop der vpyanden hebben t'eene-
 mael verstroyt / ende omtrent twee duysent voet-
 knechten / met hondert peerdt-ruyters verflaghen /
 ende d'andere doen de vlucht nemen / daer sy oock
 ghenomen hebben meer als dry-hondert waghens
 vol aller-hande prouisie. Naer dese groote neder-
 laghe hebben die van Harlem / wesende inden upt-
 tersten hongherf-noodt / ende nu verlozen hebbende
 alle hope vā onder-standt ende victualie / ter-standt
 hen seluen met oodt-moedt ouer-gegeuen in han-
 den vande Catholycke Maiesteyt / hebbende alleen
 hen leuen besproken / ende deur hunne meuble goe-
 den op-ghebraght sekere somme geldts / op dat die
 vande soldaten niet en souden berooft worden.
 Al-soo is den vierden dagh daer naer / dat is op den
 der-thiensten Julij s' Cominghs volck inder stadt
 ghetrocken / ende van dien tijdt is het Catholyck
 ghelouue inde selue stadt weder ghebraght / ende
 omtrent acht iaeren langh / niet teghen-staende de
 menichte der ketteren heel Hollandt deur t' selue be-
 nijdende / bewaert gheweest / niet sonder sonder-
 linghe by-standighepdt Godts : te weten tot dat
 deur een qualijck beraden ende ongheluckighe paci-
 ficatie van beyde de partijen (daer hier niet meer af
 en dient verhaelt) de ghesteltenisse des landts om-
 ghekeert / ende den borgheren van Harlem hunne
 openbare oeffeninghe vande Catholycke religie te-
 ghen hunnen danck ontweldicht is / die-mien noch-
 tans tot noch toe niet en heeft connen ontweldigen
 Junne

hunne op-rechte Catholijcke ghesintheydt / 'noch
 oock het ghebruyck van hunne religie / emmers in 't
 verborghen . Ter eeren van dese victorie heeft eene
 Augustinus Mezer van Furstenbergh een Poete en-
 de Theologant / ende doen ter tijdt Predicant van-
 den Catholischen legher onder de Duytschen / ghe-
 maect twee veerskens / begriipende het iaer / maedt
 ende dagh van dese gheschiedenisse / ende luyden
 aldus :

Den neghensten I V L I V a L t Metter daet,
 Den geVsen ContrarI, s'ConInCks VoLCK
 te baet .

Om der coytheydt wil laete ick achter het Carmen
 dat de selue Aucteur heeft ghedicht / daer by beschrij-
 uende desen slaghe ende victorie / ende de selue toes-
 schijvende (als eenen Catholijcken Poete betaemt)
 de hulpe Godts. Daer hy de selue ure vanden veur-
 seyden slaghe ende alle de reste verhaelt / accorde-
 de met t'ghene dat wy hier veuren hebben gheschre-
 uen . Maer al ist saecke dat hier yemandt soude
 moghen teghen-segghen / meynende dat dese ghe-
 schiedenisse meer behoort toe-gheschreuen te wor-
 den het gheluck / oft de vromigheydt der soldaeten
 oft de slappigheydt vande weder-partije : nochtans
 en twyfele ick veur-waer niet / dat wy al-sulcken
 veur-spoedighen strijdt die heylighe Martelaeren
 moeten danck weten : by-sonder daer soo vele
 teekenen ende merckelijcke redenen t'samen co-
 men . Onder welke d'eerste is het Godt-vruch-
 tigh ende sorggh-buldigh ghebedt van vele Catho-
 lycken die de Goddelijcke hulpe teghen de vyanden
 deur de verdiensten der heyligher Martelaeren wa-
 ren versoekende : het tweede / den ver-iaer-dagh
 hunner passie / ende dat den aller-eersten : het derde
 dat oock den tijdt vanden slaghe accordeert mette ure
 ¶ van

van hunne passie : het vierde voeghe ick daer by / dat de maniere ende heerlijkheydt vande victorie merckelijck ghetoont heeft dat Godts handt daer teghen-wozdigh was strydende deur sijn heylighe Kercke. Alle welke dinghen t'samen gheconside-reert wesende / sullen met reden alle Godt-vruchtige Christene herten inne-drucken / dat daer-om al-sulcke victorie op sulcken dagh ende ure soo won-derlijck van Gode is ghegunt gheweest / op dat hier deur als deur een claere ghetuyghenisse van synen Goddelijcken wille / den iaerlijckschē ver-iaer-dagh der heyligher Martelaeren aende nae-comelinghen soude worden gherecommandeert.

CAPITTEL VI.

Hoe Baltazar Geerard deur de verdiensten der Martelaeren is versterckt gheweest.

EEn ander punct wil ick verhaelē het deur-gaen-
de niet seer onghelijck. Vghelijcken is bekend de heerlijcke vromighcydt van Baltazar Geerardt Bourgoignon / deur de welke hy den ghemeynen vbandt des landts ende der religie deur sulcks ghe-declareert ende verbzeuen / heeft cloeckelijck om hals ghebzacht / ende met wonderlijcke patientie ver-dragen de schroomelijcke lichaemelijcke tormenten hem aen-ghedaen. Waer in hy sy-seluen heeft ver-toont ende ghedzaghē in onsen tijde als een andere Joannes Nicomediensis / de welke om dat hy de goddeloose placaten der Princen teghen de Chris-tenen vande open-baere plaetse daer sy gehanghen waren af-ghetrocken ende open-baerlijck gescheurt hadde / aller-hande sorten van tormenten hem upt dier redenen aen-ghedaen / heeft met al-sulcken vlijtigheydt des aen-gesichts ende des gheests ver-dzaghē /

Euseb.
l. 8. Eccl.
hist. 6. 5.
Marty-
rol.
ad 7. i-
dus Sep.